

CASUS TRIPLE C BIJ ASVZ

ONTSPoord EN WEER TERUG OP DE RAILS

Het leven van Pieter was allesbehalve 'gewoon'. Begeleiding hield hij op afstand, hij had geen werk of dagbesteding en verwaarloosde zichzelf. Zo erg, dat zijn gezondheid in gevaar kwam. Het roer moest om. Dit lukte met vallen en opstaan. Teamleider Mirjam van Vliet en orthopedagoog Marjanke Eggink van ASVZ beschrijven hoe dit in zijn werk ging. Over Triple C, een moreel beraad en het omschakelen naar een begeleidingsstijl die beter aansluit bij zijn emotionele ontwikkelingsniveau. "Dit gaf een hoop rust. Hij is nu 180 graden veranderd."

Pieter is zestig jaar en woont al zo'n achttien jaar bij ASVZ. Daarvoor woonde hij zijn bij zijn ouders. Pas laat in zijn leven werd vastgesteld dat hij functioneert op licht verstandelijk beperkt niveau. Hij is meerdere keren opgenomen geweest op de psychiatrische afdeling van een ziekenhuis en heeft gewoond in een woongroep bij een andere organisatie voor mensen met een verstandelijke beperking. Ook is sprake van gehechtheidsproblematiek.

VERVULD

Verbaal is hij heel sterk, maar zijn taalbegrip is beperkt. In combinatie met een lage emotionele ontwikkeling heeft dit geleid tot overvraging. De keuzes die hij dagelijks moet maken, kan hij niet aan. Van een normaal leven was geen sprake. Hij hield lange tijd de begeleiding buiten de deur. 'Laat me met rust, ik kan het wel zelf,' was een geveugelde uitdrukking. Werk of dagbesteding had hij niet. Hij liep vaak weg, zwierf dagen rond en werd dan vaak door de politie van straat gehaald, totaal verwaarloosd en vervuld.

INGEWIKKELD

Bij ASVZ woonde hij op verschillende plekken. Iedere keer liep het vast en switchte hij weer naar een andere woning. Zowel begeleiders als medecliënten vonden het contact met hem ingewikkeld. Hij stelde zijn eisen. Als daaraan niet werd voldaan, ontstonden er conflicten.

Op een gegeven moment is daarom in het verleden besloten: we laten hem maar met rust. Waarschijnlijk mede vanwege zijn leeftijd: moet je iemand van zestig nog proberen te veranderen? Omdat niemand het lang met hem kon volhouden, was een grote groep begeleiders betrokken bij Pieter. Toch bestond het idee dat dit geen kwaliteit van leven was voor Pieter. Daarom werd een coach behandeling van ASVZ ingeschakeld om het team te ondersteunen bij de handelingsverlegenheid in de begeleiding en behandeling van Pieter.

DE TRIPLE C PIRAMIDE

We gingen werken volgens de uitgangspunten van Triple C. Vanuit die visie is begonnen een relatie op te bouwen. Daardoor ging hij zijn medicatie weer innemen. We zijn ook gaan investeren in zinvolle dagbesteding. De begeleiding werd beperkt tot een klein groepje vaste mensen. De begeleidingsstijl werd uitnodigend, niet sturend. Vorige zomer was er vooruitgang. Maar nog niet genoeg. Zo nam hij zijn medicatie nog niet voldoende in. Als hij goed in zijn vel zat,

kregen we hem wel mee. Maar dit was nog steeds incidenteel het geval. Er hoefde maar iets te gebeuren en dan was je hem kwijt.

MEDICIJNEN

Een écht keerpunt in de begeleiding was echter zijn achteruit hollende gezondheid. Pieter weigerde de meeste van zijn medicijnen in te nemen, waardoor hij lichamelijke ongemakken kreeg en zelfs op een kritiek punt kwam qua gezondheid. Het besef groeide dat dit zo niet langer kon doorgaan. De verslechterende fysieke toestand was de druppel. Het roer moest om.

WILSBEKWAAM?

In de zomer van 2012 werd daarom besloten een moreel beraad te houden. Daarin ging het over het perspectief, de visie van ASVZ op zijn situatie en welke behandeling passend is. De vraag was ook of hij wilsbekwaam was of niet. Het oordeel was van niet. Hij kan niet de gevolgen overzien van zijn keuzes. Dit inzicht zorgde voor een omslag in de begeleiding van uitnodigend naar sturend. Dus voortaan niet meer: 'zullen we je helpen?' Maar: 'we gaan je helpen bij...'. Daar bleek hij snel rust in te vinden. Hij hoefde niet meer zo veel moeilijke keuzes te maken. Daarbij kreeg hij nu hulp. Ook werd opnieuw een aanpassing gemaakt in het ritme van de dag. Dit werd beter afgestemd op de leefgroep. Het vele individuele werken met Pieter, maakte dat het ritme op de groep vastliep waardoor er problemen met anderen ontstonden. Nu werd het de kunst om vol te blijven houden; oppassen dat zowel Pieter als wij niet terug gingen vallen in oude patronen.

KOFFIE

Het was een moeilijke periode, zeker omdat er veel wisselingen waren binnen het team. Niet iedereen kan dit en je moet ook de tijd nemen om te leren. Een nog nauwere samenwerking ontstond tussen coach, orthopedagoog, teamleider en het team. Met elkaar in gesprek blijven, dat is de kunst. Het mag best eens fout gaan, maar hoe kom je weer op die rails? Dat kan alleen maar samen. De manier van kijken naar Pieter vanuit de uitgangspunten van Triple C bleek een positieve invloed te hebben op zijn leven. We hadden al gewerkt aan het opbouwen van een relatie met

hem. En er was een lijntje met de dagbesteding gelegd. We begonnen met iedere middag koffie drinken bij de dagbesteding. Dat hou ik niet vol, zei hij aanvankelijk. Maar we zijn het gewoon gaan doen. Na drie weken kon hij al niet meer zonder het dagelijkse bezoekje en nu doet hij gewoon mee, iedere middag. Hij koopt zelfs koekjes voor bij de koffie voor de andere deelnemers.

KIEZEN

Hij kon het maken van keuzes gewoon niet altijd aan. Als je emotioneel op peuterniveau functioneert, dan is het op sommige momenten heel prettig als je op een respectvolle manier wordt gestuurd in je keuzes of als je mag kiezen uit twee dingen. Iedere dag begint nu standaard met samen dingen doen. Zoals de lichamelijke verzorging, ontbijten, een boodschap doen. Hij is gebaat bij voorspelbaarheid. En die creëer je door een vast ritme in de dag.

PERSONEEL

Succes zit hem dus in het denken vanuit de visie Triple C en het beter aansluiten bij zijn beeldvorming. Maar het succes zit ook in de randvoorwaarden: meer en ander personeel, een coachende en meewerkende rol van de teamleider. Op die manier kan de teamleider een voorbeeldrol vervullen voor de andere teamleden. Het management heeft deze aanpak ook mogelijk gemaakt door te zorgen voor meer financiële middelen waardoor meer personeel kon worden ingezet. Samenwerking tussen manager, orthopedagoog en teamleider is hierbij essentieel. Pieter draait nu volledig mee in de groep. Zijn medicatie neemt hij stipt in. Dat maakt hem ook fitter. Door hulp bij de lichamelijke verzorging ziet hij er beter uit. Vrijheidsbeperkingen, zoals deuren afsluiten, zijn niet meer nodig. De dingen die hij vroeger altijd deed, zoals weglopen, doet hij niet meer. We werken intensief aan een gedeelde verantwoordelijkheid op de vier competentiegebieden van Triple C: zorg voor je woonomgeving, zelfzorg, vrije tijd en werk.

KLETSEN

Iedereen is verbaasd als ze Pieter nu zien. Hij loopt kletsend met andere mensen over straat. Dek op eigen initiatief de tafel voor zijn medebewoners. Pieter heeft nog wel zijn depressieve buien, maar krijgt nu minder tijd om daar aan

toe te geven. Als hij van streek is, pakken we het ritme met-
een weer op. Niet focussen op het probleem. Het verschil
met vroeger is dat er nu altijd iemand de buurt is. Dus krijgt
hij ook niet de kans om van een mug een olifant te maken.
Hij ervaart nu dat we bij hem blijven, wat er ook gebeurt.

De naam Pieter is gefingeerd vanwege privacy-redenen.

**Tekst door Max Paumen, in nauwe samenwerking met
Marjanke Eggink en Mirjam van Vliet van ASVZ; juni 2013**